

KIIRTÓS

Pilisszentlászlói Hírmondó

Önkormányzati támogatásban nem részesülő cenzúramentes havilap

A pilisi szlovákok bálja Mogyorósbánya kitett magáért

Hurrá, megjöttek a buszok! – kiáltottuk néhányan február 8. szombaton, főterünkön, mikor észrevettük a buszokat. Igen többes számba mondtuk, hiszen az utóbbi években immár két busszal járunk a pilisi szlovákok hagyományos batyubáljára. A XXI. bál rendezési jogát Mogyorósbánya, testvértelepülésünk kapta. A bál helyszínéül, Dorog, József Attila Művelődési ház épületét választotta. A két busszal szinte egyszerre érkeztünk, a Művelődési ház parkolójába, melynek előterébe, a szokáshoz híven rövid italokkal és kisebb emléktárgyakkal kedveskedtek vendéglátóink. Mi is áadtuk a szokás szerinti tomboláshoz az ajándékainkat. Tavalyihoz hasonlóan, a karzaton kaptunk elhelyezést, ahonnan szép rálátásunk volt az eseményekre.

A már tradicionális rendezvényen mintegy háromszázan vettünk részt. Az ünnepi műsor kezdetéig, üdvözlöttük a jelenlévő településekből érkezett ismerőseinket.

Később a rendezői jogot kapott Mogyorósbánya ifjú polgármestere, Ifjú Havrancsik Tibor, aki a

szavazók döntő többsége alapján édesapjától vette át a polgármesteri széket üdvözlötte a jelenlévőket. Üdvözlő beszédjét szlovákul és magyarul tartotta meg.

A határozott fellépésű ifjút, Magyarország Országos Szlovák Szövetség elnök asszonya, Racskóné Bettike követte. Üdvözlő beszédjében

többek között kitért az összetartozást, barátságot kovácsoló találkozó szükségességére.

Az üdvözlő beszédek a Pilisi Himnusz szlovák, magyar nyelven történő közös eléneklése követte. A szívhez szóló Pilisi Himnusz sokunk szemére könnyet fakasztott.

Ezt követően Nagy Mária, Piliscsév többszöri polgármester asszonya, és a Pilis környéki szlovákságunk összetartozásának legfőbb kovácsolója lépett elő.

Ismertette igen magas rangú kitüntetését, és könnyes szemekkel megköszönte mindenkinek a segítségét, aki vagy a nélkül támogatta munkájában. Az érzéki szívet, szorongató beszédet követően a vendéglátó Mogyorósbánya Óvoda pedagógusainak szervezésének köszönhetően az

ifjú mazsorették léptek fel, elsőprő sikerrel.

Pilisszántó Mosoly együttese szlovák – magyar nyelvű énekekkel, népdalokkal szórakoztatta a jelenlévőket igen nagy sikerrel: - Szántani küldtek, de ostort nem adtak, - Égett a hársfaerdő és még számos szlovák énekkel.

Éjfélkor a zenészek étkezni elvonultak a különterembe. A települések képviselői megbeszélni a következő találkozó rendezési jogát, szintén félrevonultak. Minden képviselő kapott egy papírdarabot, melyre ráírta az általa javasolt település nevét. Ezt követően kivonultunk a színpad elé, ahol mindenki bedobta az üres kalapba a javasolt település nevét, tartalmazó papírdarabkát. Ez után egy hivatali ember belenyúlt és kihúzott egy papírdarabkát, amin MLINKY – azaz Pilisszentkereszt neve volt

olvasható. Tehát a jövő évi találkozó megszervezésének terhe Demjén Márta vállalt nyomja. Az eddigi szokásainkhoz híven, kérem, segítsük őt nemes feladatában!

A pilisi szlovákok báljáról még annyit, hogy annak idején Piliscsév volt a térségi szlovák bálók ötletadója, és a legelső bált is ott tartottuk. Mi más is hozhatná közelebb egymáshoz az embereket, mi lehetne emlékezetesebb, mint a közös mulatság? A térség szlovák települései között amúgy is szoros a kapcsolat, amit a rokon szálak, kulturális események is tovább erősítenek.

Idén Mogyorósbánya Község Önkormányzata és Mogyorósbánya Szlovák Nemzetiségi Önkormányzata közösen példaértékűen rendezte meg az immár tradicionális bált.

Fotó-szöveg: Franyó Rudolf

Minősítések a Vadvirág Óvodában

Az új Pedagógus életpályamodellnek megfelelően 2019. november 29-én zajlott Szűcs Lajosné nemzetiségi óvodapedagógus Ped II. fokozatú minősítővizsgálója. A több mint 25 éves szakmai gyakorlattal rendelkező óvodapedagógus nap, mint nap kiválóan teszi a dolgát, így a vizsgán is magas szintű tudásáról és gyakorlati tapasztalatáról győződhetek meg az Oktatási Hivatal szakértői. 2020. február 27-én az Oktatási Hivatal három kirendelt szakértője és közel húsz meghívott vendég látogatta meg ismét a Pilisszentlászlói Vadvirág Óvodát, hogy szem és fül, tanúja legyen az intézményvezető által készített és a következő öt évre szóló Mesterpályázat bemutatásának és védésének. A meghívott vendégek között

képviseltette magát az intézményt fenntartó Önkormányzat részéről dr. Illés György alpolgármester, a Szlovák Nemzetiségi Önkormányzattól Franyó Rudolf, a partnerintézmények vezetői: Pilisszentkeresztről Somogyi Gáborné, Mogyorósbányáról Seresné Papp Zsuzsanna, a NOE elnöke Szigeti Miklósné, a SZÓNÉK alapítója és vezetője Papp Kornélia Brunsvik Teréz díjas óvodapedagógus, még néhányan a szakma elismert képviselői közül és a munkatársak. Ezt a nem kötelező minősítési eljárást eddig két esetben folytatták le Szentendre városában, így a Vadvirág Óvodában volt a harmadik mesterminősítés. Nádas Gyula Gáborné közel negyven éves szakmai gyakorlattal, két szakvizsgával és még jó néhány sokfajta képzésen vett rész szakmai életútja során. A Mesterpályázata címe: Intézmény és tehetségfejlesztés néphagyománnyal és népművészettel. A mesterprogram a Fejlesztő innovátor mesterfokozat eléréséhez készült. Célja: a néphagyomány és a népművészet segítségével a helyi- a partnerintézmények, az óvodapedagógusok és a gyermekek fejlődésének elősegítése és a közösség tagjaival összeállított gazdagító programmal a tehetségfejlesztés. A program hiánypótló, hiszen a nemzetiségi óvodákban nincs olyan kidolgozott

tematika mely a tehetségígéreték fejlesztéséhez nyújtana segítséget. Törvényi háttér is igazolja az elkészített mesterprogram megalapozottságát és időszerűségét.

2018. szeptember 1-el került bevezetésre az ONAP 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet módosításáról szóló 137/2018. (VII. 25.) Korm. rend. A jogalkotó célja: a keresztény kultúra és a magyar nemzeti értékek identitásteremtő voltának az óvodai nevelés tartalmaiban történő hangsúlyossá tétele.

A 2011-es köznevelési törvényben olvashatjuk, hogy a törvény „Kiemelt célja a nevelés-oktatás eszközeivel a társadalmi leszakadás megakadályozása és a tehetséggondozás.”

A szlovák és magyar népi hagyománytartalmak beépítése a napi gyakorlatba segíti majd az óvodapedagógusok mindennapi munkáját a gyermekekkel történő együttműködés örömtelivé, izgalmassá teszik majd a hétköznapiakat és segíti a mesék, mondókák, versek befogadását, a zenei képességek és a vizuális kifejezőképesség fejlődését is. A tehetséges

gyermekek pedig elindulhatnak tehetségük kibontakoztatásának irányába, hiszen”Mindenki tehetséges lehet, csak meg kell találni azt a területet melynek fejlesztésével sikeres felnőtté válhat a gyermek.”/prof. Dr. Csermely Tibor/ Új feladat továbbá az óvodák számára a Kárpát-medencei magyarság nemzethez tartozásának erősítése érdekében a szórványmagyarság óvodáival való szakmai kapcsolatépítés (362/2012. (XII. 17.) Korm. rend. 1. mell.) mely a határon túli testvértelepülésekkel a program utolsó szakaszában fog megvalósulni. A mesterprogramhoz dr. Tátrai Zsuzsanna néprajzkutató a MTA munkatársa írt ajánlást, az OH szakértői pedig a bemutatott pedagógiai, oktatási gyakorlatot „Jó gyakorlattá” fejlesztésre, akkreditálásra, így adaptálhatóvá az országos terjesztésre ajánlották.. A röviden bemutatott Mesterpályázattal Nádasi Gyula Gáborné intézményvezető Mesterpedagógusi fokozatba léphetett és a Vadvirág Óvoda a következő öt évben a partnerintézményekkel minősített mesterprogrammal dolgozhat.

Ki uralkodott 1038-1041-ig és 1041-1046-ig? PÉTER - ABA SÁMUEL

I. István halála után Magyarország trónjára fiának Imrének kellett, volna lépnie.

Erről a király már régen rendelkezett és fiát is erre felkészítette. Közben intelmeit az uralkodásról számára leírta.

Erkölcsei intelmei Szent István királynak Imre királyfihoz Magyarország legrégebbi írásos emlékei közé tartoznak. Azonban Imre 1031. váratlanul meghalt. Az Árpád házi család szerteágazó volt, de a király érdemes utódot nem talált. Képes krónikában (Chronicon Pictum) Káltai Márktól 1358. íródott, hogy „a magyarság inkább hajlott a pogány szokásokhoz, mint a keresztény hithez”. Utódjául tehát I. István, saját lánytestvérének és a velencei uralkodónak (dózsának) Wilhemnek, testvérét a burgundiai fejedelemnek fiát, Orseoloi Pétert választotta.

Péter uralkodását dicstelenül kezdte. Gizella királynénak elvette birtokait, és ismeretlen várba száműzte. A magas hivatalokba idegeneket, leginkább olaszokat és németeket ültetett, akiknek birtokokat osztogatott és a magyar főurakra nem volt tekintettel. Ezért uralkodása nem tartott

I. István, unokaöccsét, aki Magyarországra a cseh király Bretiuslav kíséretével érkezett, nevét semmilyen forrás nem említi. Lehetséges Domoslav (Bonuslav, Domoslaus), fia István unokatestvérének, Kopasz Lászlónak, a nyitrai fejedelemség, megbízott vezetőjének.

Apja halála után Domoslav Péter király elől Csehekhez szökött. Visszatéréskor Nyitrán, mint fejedelem 2 000 bajor és cseh harcost kapott. Sokáig azonban Magyar földön nem maradt. 1043-ban Aba Sámuel Nyitrából kiűzte.

HALÁLA ABA SÁMUELNEK

Csata a magyar katonaság és III. Henrich katonái között Ménfő mellett nem messze Győrtől zajlott le. Kimenetelében néhány beszámoló szerint az erős vihar, amely porfelhőt hajtott a magyar katonák szemébe, de Aba Sámuel sok katonájának árulása is döntő befolyással bírt.

Neki sikerült elmenekülnie, de nem jutott messzire. A Tiszánál elkapták, és magyar- német vegyes bíróság halálra ítélte.

Péter - Aba Sámuel és koruk eseményei

- Aba Sámuelről nem tudjuk mikor született. Péter 1010-ben.
- 1039/40. Péter király némely bajor területeket elpusztított és ezzel, III. Henrichet ellenségévé tette.
- 1044 februárjában Aba Sámuel tudomására jutott néhány magyar főúr Péter melletti összeesküvése. Az összeesküvők nagy részét meggyilkoltatta.
- A Ménfő melletti csata 1044. július 5. zajlott le.
- 1046-ban magyar főurak Péter ellen összeesküvést készítettek elő, de ugyanakkor kitört a nagy pogánylázadás.
- Aba Sámuel meghalt 1044-ben Péter feltételezhetően 1046-ban.

Péterről írták

Káltai Márk a királyi archívum őrzője és krónikás Székesfehérváron, a Képes krónikában:
„Mikor Péter király lett, királyi nagyságában elvetett minden jóságot és bőszerűen német kegyetlenséggel bánt a magyar nemességgel

sokáig. 1041-ben a magyar nemesség fellázadt ellene. A lázadás vezetője Aba Sámuel nádor, I. István sógora volt. Péter király bajorokhoz, sógorához, Albert örgrófhhoz szökött, és a trónra Aba Sámuel lépett.

Az eltörölte elődje rendeleteit. Péter egyesült III. Henrich német császárral és Magyarország ellen hadjáratot szerveztek. Aba katonasága vereséget szenvedett, őt foglyul ejtették, és Péter követői meggyilkolták. Henrich saját vazallusát Pétert ültette trónra, de amikor a kegyetlen megtorló intézkedésekhez fogott, kitört ellene az un. Vata féle pogánylázadás. A felkelők elfogták, megvakították, és az országból kiűzték.

DOMOSLAV OTTHON NYITRÁN?

1042. szeptember elején a magyar határokat az egyesített német- cseh katonaság átlépte.

III. Henrich vissza akarta fizetni Aba Sámuel támadásait saját területe ellen. Az ellenséges katonaság bevette Heinburgot és Pozsonyt és a Dunától északra eső területek felé tartott.

A Garam vidékéig jutott. Lakott területekre, „amelyeket délről folyók és mocsarak védtek”.

A küldöttek közbenjárása Henrich követőit kettéosztotta, azonban nem fogadták el uralkodójuknak Orseolo Pétert. A valamikori nyitrai fejedelemség, uralkodónak

dölyfösen szívtelenül eltékozolta a földbirtokokat a németeknek, akik fosztogattak akár a vadak és olaszoknak, akik akár a fecskék.”

Julius Sopko: „Az így előadott kép Péterről nem mutat igazságosságot és ellentétes a kor forrásaival. Péter türelmetlenül követte I. István politikáját.”

Ján Steinhübel: „Mikor leváltott két püspököt és számos pogány gondolkodását nevezett szolgálatra a királyi udvarba, az elégedetlenség betetőzött. 1041 szeptemberében a felkelés élére Aba Sámuel nádor állt.”

Következik: I. András királyunk

Orvosi rendelőnk

A kezdeti nehézségek ellenére; többlet, vagy pótmunka, ezen az íróasztalnál és különböző valós, vagy valótlán tényeken, a testületi üléseken lehet negatív véleményekkel vagdalózni. Ezek hálaistennek, csak egy-két hétre akasztották meg a jó tempóban haladó építkezést. Néhány helybeli lakosunk

számtalanszor negatív véleményeket, gyárt és hangoztat. Ezt éppen azok teszik, akik pont az építkezés akadályoztatásáért szálltak síkra. Ezekről elismerést várni, dőre dolog lenne. Az építkezés a késő őszi kezdés ellenére, igenis jó tempóban halad.

Figyelembe kell venni a kezdeti nehézségeket: - A bontás előtt nem látható, statikai (szilárdságtani) biztonság érdekében később jelentkező munkákat. A többletbontásból adódó, törmelék és plusz alapásából adódó anyagok deponálását. - Új statikai tervek és azzal kapcsolatos többletmunkák és azok anyagainak beszerzését, tárolását, majd bedolgozását. Továbbá a december közepétől kezdődő munkaszünetet. Tél lévén a zordabb időjárást. Néhányan azt is mondják, hogy kevesen dolgoznak az építkezésen. Ezeknek, csak azt üzenem, hogy egy ilyen, viszonylag kis alapterületen folyó építkezésre négy - öt főnél több dolgozó nem kell. Dupla létszám esetén, egy főre jutó napi teljesítményérték munkanemektől függően jelentősen csökkenne. Ez a rövidke

időnyerés fordított arányosságban állna a kivitelező nyereségével, aki ráfizetéses vállalkozásra nem kötelezhető!

Az építkezésen már elkészültek a monolit (helyszínen készült) földem vasszerelési munkái, majd a helyszíni vasbeton földem. A vasbeton

földem, az előkészítési munkálatok miatt, sokkal több ideig tartott, mint a hagyományos vasbetongerenda – kerámia béléstestű földem. Most már a felső szint szerkezeti falait rakják a zimankós, szeles esős idővel dacolva kőművesek.

Ilyen tempóval, természetesen az

időjárás függvényében tavasszal elkészülhetnek a szerkezetépítési munkálatok.

- Azzal, hogy elkészült az új községháza, tehát mint hivatal ebben működik, szabaddá állt a régi Községháza, később Tanácsháza, majd ismét Községháza épülete. Ennek köszönhetően, az orvosi ellátás, sőt még a gyógyszerellátásunk is biztosítva van. Kedves olvasóimhoz csak annyit, hogy megéri várni, az új rendelőnkre. Azon, hogy nyáron, vagy karácsonykor lesz átadva rendeltetésének, ne szítsunk vitát egymás között!

Faluvezetőnk nemes szándéka, már most kijelenthetjük, hogy célba ért! Ennek köszönhetően végre, nekünk is lesz új, modernebb egészségházunk!

Tisztelettel, Franyó Rudolf építőmester

DINPI – Polgárőrség Természetőri szolgálat

2020. február 6-án közös szolgálatot láttunk el Fehér Balázs örkerület-vezetővel, akihez csatlakozott Barcánfalvi Péter örkerület-vezető kartársa is.

Fehér Balázs örkerület-vezető: „Először a Szent László-völgy közelében kerestünk fel egy külterületi ingatlant, megbecsültük annak természetvédelmi értékét – az ingatlantulajdonos kérésére. A tulajdonost később tájékoztatjuk a tapasztalatakról.

Ez után Pilisszentlászló és Sikáros között ragadozómadár-fészkeket kerestünk. Ezen a területen jellemzően ölyv- és héjafészkek előfordulására lehet számítani, valamint, a patakmedrek bükköseiben fekete gólya fészkelésére. A fészkek keresésére a téli időszak a megfelelő, egyszerűen azért, mert ilyenkor könnyebb a fészket észrevenni a fák lombzatának hiánya miatt. A megtalált fészkeket a tavaszi időszakban újra felkeressük, hogy meg tudjuk állapítani, pontosan melyik faj fészkeről van szó, később pedig bekerül a DINPI adatbázisába. A közös szolgálat során egy fészket találtunk (valószínűleg egerészölyvét), amelyet GPS készülékkel bemértünk.”

A természetre vigyázni kell, nagyon hasznos közös szolgálat volt.

Pilisszentlászlói Polgárőr-és
Önkéntes Tűzoltó Egyesület

Hello Pilis Trail terepfutás

„Hello Terepfüggő! Várnak a Pilis és a Visegrádi-hegység ritkábban járt, de varázslatos szurdokai és kilátópontjai a Hétvályús-forrás legendás emelkedőjével. Lehet tavaszias vagy télies idő is, így érdemes okosan távot választanod. Te hova

köszönsz be március elsején?” Írták a szervezők a versenykiírásnál.

Polgárőrségünket előzetesen megkeresték és felkérték a verseny biztosítására, melyen öt fővel vettünk részt. Ennek során a PMRFK Szentendrei Rendőrkapitányság járőreivel, közösen végeztük a feladatokat. A ránk bízott területrészen a verseny lebiztosítása, időjárás viszontagsága ellenére rendőr-polgárőr összehangolt csapatmunkának köszönhetően sikeresen lezajlott. A versenyzők, valamint a rendezvény szervezői megköszönték tevékenységünket.

Pilisszentlászló, 2020.03.01.

Pilisszentlászlói Polgárőr- és
Önkéntes Tűzoltó Egyesület

Évértékelő értekezéslet a Váci Katasztrófavédelmi Kirendeltségen

2020. február 28-án Vácott a Katasztrófavédelmi Kirendeltség megtartotta az illetékességi területe katasztrófavédelmi tevékenységének 2019-es évi értékelését.

Az értékelésen jelen volt Branyiczky Márk tűzoltó ezredes Pest Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Igazgatója. Meghívásra került a Kirendeltség illetékességi területéhez tartozó három járás rendvédelmi szervének vezetője, a váci Börtön és fegyház vezetője, az MH Altiszti Akadémia vezetője, az önkormányzati tűzoltóságok és önkéntes tűzoltó egyesületek vezetői. Az értékelést a kirendeltség vezetője Molnár Mihály tűzoltó alezredes tartotta meg. Értékelésben külön kitért Pilisszentlászlói Egyesülettel való jó kapcsolatra.

Branyiczky ezredes a kirendeltség munkájának értékelése során külön foglalkozott az önkéntes

segítők munkájának fontosságára és arra, hogy nélkülük nem lehet teljes a tűzvédelem. Elmondta, hogy tavaly a száraz időjárás miatt megnövekedett a kültéri tüzek száma. Ez a mi Egyesületünknek is fontos feladatot jelent a tűz megelőzési feladatokban. Az értekezésleten egyesületünket Dr. Schweickhardt Gotthilf képviselte.

Megragadva az alkalmat itt kell elmondani, hogy a Pilisszentlászlói Polgárőr és Önkéntes Tűzoltó Egyesület nevében kérem a tisztelt olvasókat, hogy idén is tartsák be az avarégetésre vonatkozó előírásokat, és ha a környező erdőben dolgoznak, vagy járnak, tartsák be a tűzgyújtás szabályait. Ne hagyják a tüzet felügyelet nélkül, s ha eltávoznak, oltásuk el azt.

Pilisszentlászlói Polgárőr- és Önkéntes Tűzoltó Egyesület

Döntött a képviselő-testület

2020-02-18-án a község házában képviselő-testületi ülés volt. 5. napirendi pont a Pilisszentlászlói Polgárőr- és Önkéntes Tűzoltó Egyesület beszámolója volt. A képviselő-testület egyhangúlag szavazott (Pilisszentlászló Község Önkormányzat Képviselő-testületének 2/2020. (II.18) Kt. sz. határozat) fogadta el a beszámolót. Egyesületünk korábban írásos beszámolóját leadta, amihez csatolva lett a Szentendre Rendőrkapitány értékelése és a DINPI együttműködés értékelés. A képviselő-testületi ülésen Mihics József elnök, Dr. Schweickhardt Gotthilf és Mihics Krisztián képviselte polgárőrségünket.

Pilisszentlászlói Polgárőr- és Önkéntes Tűzoltó Egyesület

Miként adta Jánosík betyárkodásra a fejét

legenda Zázrivából

Jánosík Györgyről a terhelyi születésű betyárról már sok mindent elmondtak. Seregnyit írtak arról is, miként vált a szegénylegények kapitányává. Milyen volt a valóságban? Egyízben az öreg Jánosík, Terhelyről elindult a szomszédos Zázrivába, hogy malacokat adjon el, mellyel családja ennivalójához kiegészítésül néhány garast keres.

Vasárnap már kora reggel befogta a lovacskát, a trágyahordó szekérre felrakta az illatos szénával megtöltött, fából készített ládát és abba tette bele a rózsás malackákat.

„Gyí!” – suhintott a lovacskára, mikor elindultak az udvarban.

Útjuk gyorsan eltelt és mikor a zázrivái hívők az egymástól távolabb áldogáo házaikból a vasárnapi misére igyekeztek a faluba, már a templomba vezető út mellett volt.

„Malacokat vegyenek, malacokat!” – kiáltotta a körülötte igyekvőknek.

„Derék, rózsás, gömbölyű jószágok. Bemegyek aztán mikor kijövök a templomból, tegye féle nekem ezt a fekete-fülű állatot!” – parancsolt rá egy fiatal gazda, vászonnadrágban, vállán átvett subával.

„Én meg ezt a malackát viszem el a mise után,” szólalt meg egy aprócska, fekete kendős asszony. Mikor vége lett az istentiszteletnek, oda is mentek hozzá, a gazda, a fekete-fülű jószágért és az asszony a másik malackáért. Flaisz András, a híres zázrivái gazda fia is odalépett. A családja, a falu első telepesei közé tartozott.

„Bátyám, aztán meddig marad itt?” – kérdezte András az idősebbik Jánosíkot.

„Miért kérdezd fiam?”

„Hazaszaladok, de mindjárt itt leszek a lóval, tegyen már félre két malacot.”

„Válaszd ki, melyikeket akarod és jelöld is meg, nehogy eladjam, amíg a pénzzel visszajössz.”

„Tegye már félre ezt itt, a folttal a fenékén, no meg ezt a fekete orrút, sietek aztán vissza.” – ígérte András és már szaladt is felfelé a faluba a pénzért. Közben a zázrivái gazdák fokozatosan felvásárolták az összes állatot.

„Bátyám, aztán van még valamije a ládában?” – kérdezte egy idősebb asszony, aki addigra ért oda.

„Van, de azokat már elígértem,” – felelte Jánosík. „Aztán mi van, ha nem jön érte vissza?” – ragaszkodott az öregasszony.

„Hát, ha nem jön, akkor nem veszi meg. Nos, ha akarja várjon még egy keveset. Ha a fiatalember meg nem jelenik, lehet, hogy megállapodunk.”

Mire kimondta, lódobogás és a lószerszám csengése hallatszott. Megjött Flaisz András a két ló vontatta szekeren.

„No, ugye még nem adta el a malackáimat?” – kérdezte a kupecet.

„Nem adtam el fiam, de kevés hiányzott hozzá, ez a néni az egyiket majdnem elvitte.

„Fizethetnél egy áldomást, hogy megváltalak,” – szúrta oda az öreg Jánosík.

„Jaj, bizony fizetek én, már hogyan fizetnék.”

Leszurkolta a malacok árát, aztán áttette őket az egyik szekérről a másikra, majd szalmával lefedte őket, nehogy megfázzanak.

„No, ha már mindent elvégeztünk, menjünk, igyunk meg az áldomást, hogy jól menjen sorunk.” kezdte húzni András az öreget a kocsmá felé.

Bementek hát az ivóba, ami nem volt messze, csak néhány lépésnyire. Körbepillantottak, aztán a legközelebbi szabad asztal felé indultak.

„Hé, kocsmáros, töltsön egy pohárral, hadd igyunk a vásárlásra!” – parancsolta András.

Alighogy leültek a fából készült lócára, már előttük is álldogált a két pohár itóka.

„Egészségére bátyám!”

„A tiédre is fiam!”

Koccintottak aztán magukba töltötték.

„Hű, ez aztán erős. Kocsmáros, hozz még egyet, hogy adós ne maradjak!” – parancsolta az öreg Jánosík.

„Már itt is vagyok!” – rikkantotta a kocsmáros és pult mögött lélekben dörzsölte is kezét örömeiben a jó üzlet felett érzett örömeiben. Tudta, a terhelyi eladta a malacait és azt is, amikor az ifjabbik Flaisz megáll nála, az mindig jót jelent.

Megitták a második, majd a harmadik, aztán a negyedik pohárral is.

„No, lassan cihelődnöm is kell, hogy világosban érjek haza,” emelkedett fel az asztaltól az öreg Jánosík.

elérték Péteri végén az útelágazást, a lovacska magától is jobbra fordult, anélkül, hogy a gazdának meg kellett volna rántania az istrángot. A

„Aztán. még egyet az útra,” igyekezett marasztalni Flaisz.

„Jánosík, aztán mit keres itt a zázrivái kocsmában?” - kérdezte egy magas legény, aki éppen akkor lépett be az ajtón. Bastyár Jani volt, jókötésű legény, aki két nyarat együtt pásztorkodott Terhelyen, az öreggel együtt.

„Malacokat adtam el volt és aztán ezzel a fiatal gazdával isszuk meg az áldomást,” - felelte Jánosík.

„Kocsmáros, hozz még három pohárral, ha már így emitt találkoztunk,” - szólt oda Jancsi.

A férfiak koccintottak aztán egymás egészségére ittak.

„Imigyen, én már lassan indulnék is, nehogy a malackák megfázzanak,” - búcsúzott András és a másik kettőt az asztalnál hagyta. Amazok, még hárompohárnyi időn keresztül azon diskuráltak, miként megy soruk, no meg azon, nehéz az uradalmi munka.

Már esteledett, mire Jánosík és Bastyár kilépett a kocsmaján. Jánosík levette az abrakos tarisznját a ló fejéről, felült a szekérre és ostorával pattintott egyet.

„Gyí, te! Jancsi, aztán ha Terhelyre vetődnél, állj meg minálunk! Nehogy, elkerülj!” - rikkantotta az öreg.

Megállok!” - kiáltotta utána Jancsi.

A szekér lassan dőcögött lefelé a köves úton. Mikor

göröngyös út fokozatosan álomba ringatta az öreg Jánosíkot. A girbegurba úton lassan odaértek az Egyenes hegyhez. Az öreg szendergett, de mikor a szekér kereke egy-egy kövön megugrott, fél szemét kinyitva maga elé lesett.

„Még egy kicsit megyünk felfelé, aztán már a dombról lefelé zötykölődünk. Néha még a hold is kiles a felhők fölül és az utat is megvilágítja egy cseppet,” - gondolja magában.

Éppen a zázrivái és a terhelyi határnál voltak, amikor ismeretlen alakok bukkantak fel és keresztbe álltak az úton.

„Állj! Istennek lelkedet, nekem pénzedet add!” - kiáltott rá az egyikük erős hangon.

„Állj” - förmedt rá a másik és már a ló zabláját is megmarkolta.

„Mi történik itt?” - kezdett kérdezősködni az öreg Jánosík.

„Ne faggass, vedd elő az erszényed, amíg szépen mondom!” - kiáltott rá a fiatalember. Az öreg Jánosík remegő kézzel adta oda erszényét, benne az eladott malacok után kapott pénzecskével. A betyár, amilyen hirtelen megjelent, ugyanolyan gyorsasággal el is tűnt.

„Mit mondok odahaza majd az asszonynak? Miként magyarázom meg neki, hogy a haramiák kiraboltak. Nem hiszi majd el. Azt hiszi, hogy minden pénzem elittam. Minek is mentem abba a kocsmába? Miért ültem le Bastyár Jancsival

iszogatni?” – morgott magában.

„Ha józan lennék, bizony nem teszik ezt velem, ellenszegültem volna. Ki lehetett ez? A hang valahonnan szerfelett ismerős,” – tűnődött hazafelé, a terhelyi völgyben. Mikor leszerszámozta a lovat és belépett a szobába, felesége már várta, igencsak felvágott nyelvvél:

„Hol tekeregtél ilyen sokáig? Már megint a kocsmában feledkeztél? Aludni sem tudok, csak miattad rettegek. Hol a pénz?” – kiáltott rá urára.

„A betyárok kiraboltak az Egyenes hegynél,” – magyarázza.

„Miféle betyárok, mondd meg őszintén, hogy mindet az italra költötted.”

„Dehogy a kocsmában, a betyárok!” – igyekszik asszonyának a történetet megmagyarázni.

„Olyan a szagod, mint a boroshordóé. Na, szép kis betyárok. És azután, miután kiraboltak, még pálinkával is megkínáltak.”

„Voltam a kocsmában is, de ott csak egy aranyat költöttem el... A többi a betyárok vették el,” – tart ki a férj, igaza mellett.

„Nem tudom, miből élünk meg, ha te ilyen vagy. Inkább nekem kellett volna mennem, vagy Gyurival, eladni a malacokat.

„És Gyuri hol van?” – tette fel a kérdést az öreg.

„Mit tudom én, ebéd után valahová elment.”

Még egy darabig elvitatkoztak, mindegyikük a maga igazát fújta. Az ajtó hirtelen kitarult és megjelent Gyuri, a fiúk.

„Hát te, hol csavarogsz?” – kérdezte az anya, még igencsak harcias kedvében.

„Mama! Papa! Idenézzetek, mit hoztam!” – rikkantotta Gyuri és egy pénzzel teli erszényt tett az asztalra.

„Ez micsoda?” – tette fel a kérdést anyja.

„Mi lenne, pénzt hoztam!” – mondja Gyuri és büszkén néz az erszényre. Az öreg Jánosik felemelkedik a székről és az asztalhoz lép. Az erszény valamiképpen ismerősnek tűnik. Kézbe veszi és a petróleumlámpához lép vele.

„Te semmirekellő, aztán ezt tanították a templomban neked?” – kiáltja az öreg és jobb kezével nagy pofont mér le fia arcára.

„Mit csinálsz? Miért ütöd meg?” – kérdi felesége.

„Te gazember. Hogy nem szégyelled magad, saját apádat kirabolni. Ezt is megéltem!” – kiáltja az apa.

„Apa, honnan tudtam volna, hogy ön az?” – védekezik Gyuri.

„Tűnj el ebből a házból! Nem akarok egy fedél alatt lenni egy gonosztevővel, aki az úton közlekedő tisztességes embereket fosztogatja!” – dühödött meg apja.

Így indult el a szülői házból, az éjszakai órán a fiatal Jánosik György. A szegény utazókat többé ki nem rabolta, csapatával az urasági fogatokon, a majorságokon, a kastélyokon kezdett rajtaütni. Betyártetteinek híre a környező uradalmakban is elterjedt. Mi volt mindebben az igazság és mi az, amit a nincstelen emberek kitaláltak, nos, ezt már senki sem tudhatja.

Ha nem akarnak senkit sem megsérteni, miként rabolta ki a legendás hírű Jánosik tulajdon apját az Egyenes hegynél, a terhelyi kocsmában ezt a történetet inkább ne meséljék el.

fordította: Papanek László

Tisztelt Olvasók!

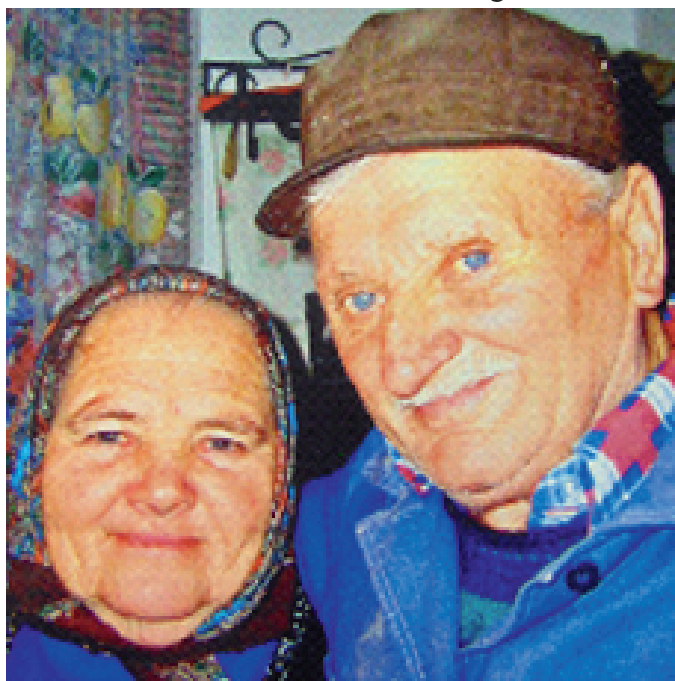
A februári Kürtösben – „A szlovákok és a genetika”, címen megjelent fordítással kapcsolatban Papanek László barátom kérésére közlöm, hogy az újságban megjelent egyes fordítások, bár valós adatokat tartalmaznak, nem feltétlenül jelentik a fordító egyetértését és azonosulását a cikkben szereplő állításokkal. A fordító mindezekért semminemű felelősséget nem kíván magára vállalni.

Franyó Rudolf felelős szerkesztő

Egy hónap – három temetés

Egy hónap alatt, három helyben született idősebb asszonyt szólított magához a Teremtőnk.

Elsőnek 2019. december 23-án Petkó Józsefné, a jó lelkű, mindegyikünk **Zita** nénije hagyott el minket, mindörökre. Zita néniről csak néhány sor erejéig: - Zita néni 1931. április 24-én született. Édesapja, Holba Adolf ősi szentlászlói családból való, Édesanyja Németh Mária szintén, helyi születésű család sarja. Zita néni édesapjáról még annyit, hogy talpig becsületes és mint "priszahani" esküdt, mai értelmezés szerint képviselő, határozott fellépésével nagyon sok falubelijét, mentette meg a csendőrök jogtalan atrocitásától, tehát azok "bikacsökjeitől". A néhány napos újszülöttet Dittrich plébános úr keresztelte meg Zita, Ilona névre a kápolnánkban. Gyerekkorát, és iskolaéveit a többi kortársához hasonlóan itt helyben töltötte. Nagyon érdekes, hogy éppen, a tizenkilencedik születésnapján 1950. április 24-én ment férjhez. Férjül Petkó József szintén helyi család fiát választotta, akivel annak haláláig kiegyensúlyozott, békés házasságban élt. Zita néni megletelekéségével kapcsolatban, úgy érzem nem szabad kihagynom azt, a tényt, hogy, harangjaink korszerűtésére, szerény nyugdíja ellenére 300 000, igen bizony háromszázezer forintot ajándékozott, még annakidején. Idős korára viszont magára maradt. Keresztlánya gondoskodott róla, a 2019 december 23-án bekövetkezett haláláig.

Szeretett Zita néninket másnap 2019. december 24-én Baranyai Béláné **Anna** néni követte az örökkévalóságba.

Anna néniről, szintén csak röviden:- Anna néni, szintén Pilisszentlászlón született alig egy évvel később, 1932. március 25-én. Dittrich plébános úr által kapta az Anna nevet. Szülei: Gellen József, és Dombai Ilona helyi születésű őslakosok. Gyerekkorát és iskolás éveit szintén szülőfalujában töltötte. 1952 január 19-én ment férjhez Baranyai Bélához, akivel hosszú boldog életet élt. Házasságukból két fiú gyermek József és Béla született. Férje halálát követően, hátra lévő életét kisebb fiával és annak családjával töltötte, míg a halál 2019 karácsonya előestéjén, December 24-én magához nem szólította.

Ilonka néniről úgyszintén csak néhány sornyt: - Ilona néni szintén falunkban látta meg a napvilágot 1929. augusztus 7-én. Szintén Dittrich plébános úr által lett megkeresztelve. Tavalý, ünnepelte, 90. születésnapját. Édesapja Hornyák Lajos, ősi helyi családból való, aki huszárként harcolt a Nagy Háborúban. Édesanyja Vrchovina Ilona, kinek felmenőiből került ki Vrchovina Márton, aki 1832 – 1857 közötti években községünk plébánosa volt. Gyerekkorát, és iskolás éveit, szülőfalujában töltötte. Fiatalon, alig tizenennyolc éves korában ment férjhez, Franyó Adorján, szintén helyi lakóshoz. Házasságukból, egy leány, Anna, és egy fiúgyermek, Béla született. Férje, Adorján, középkorában hirtelen halál által elhagyta családját. Ilonka néni, vallásos életét bizonyítja, hogy leánya, Anna felügyelete mellett 2020. január 27-én rózsafüzérrel az ujjai közt szenderedett el az örökkévalóságba.

Tibor atyánk búcsúztatása által, **Zita** nénit 2020. január 17-én pénteken, **Annuska** nénit 2020. január 9-én csütörtökön, **Ilonka** nénit, január 31-én kísértük végső nyughelyükre. Legyen nekik könnyű, ősi temetők földje, és áldás, békesség nekik mindörökre!

A rossz fordítás, ferdítés

A hidrogént németül Wasserstoff-nak nevezik, ami szó szerinti fordításban „vizianyagot” jelent, mert elégetésekor víz keletkezik. A hidrogén tehát elégethető és akár autóhajtásra is alkalmas lehetne, ha nem lenne „mérgező” drága az előállítás, és nem lenne a világ egyik legrobbanásveszélyesebb anyaga ellentétben a diesel olajjal, ami éghető de alig robbanékony. A zeppelinek után száz évvel írja egy „bomba” üzemanyagot látunk a hidrogénben a járműveinkhez. Sajnos nem csak a hengerekben robban, hanem azokon kívül is mindenhol, mert a levegővel keveredve a „semmitől” is berobban. „Megspórolhatnánk vele a gyújtó gyertyákat, mert

szikra nélkül is folyamatosan robbann a forró motorban, és azon kívül is. Egyszóval nem vízzel, hanem hidrogénnel hajthatók az autók. Elméletben. Gyakorlatban még azzal sem. Mellesleg az oxigén német neve is helytelen tudományosan. Ugyanis Sauerstoffnak – „savanyú anyagnak” nevezik. Pedig minden anyag savas kémhatását nem az oxigén, hanem a bennük levő hidrogén ionok mennyisége határozza meg.

Például az étellecet, szódavíz, sósav. savanyú. Sauer jelentése savanyú pl. Sauerkrant savanyú káposzta.

Tisztelettel; Losonci Miklós mérnök-tanár

Slovenská svätá omša

Slovenská svätá omša na počesť slovanských apoštolov v Mlynkoch / V súlade s tradíciou si Pilišania pripomenuli sviatok slovanských apoštolov sv. Cyrila a sv. Metoda, spolupatrónov Európy. Na ich počesť sa 13. februára 2020 konala v Kostole Povýšenia sv. Kríža v Mlynkoch

slovenská slávnostná svätá omša, ktorú celebroidali miestny farár Zoltán Szalay a kaplán Anton Štefánek zo Štúrova. Usporiadateľom omše na počesť vierožvestcov a následného agapé bol miestny katolícky zbor.

Szlovák szentmise

Szent Cirill szerzetes,
Szent Metód püspök,
Európa társvédőszentje

Szent Cirill és Metód szobra
Nyitrai záróndoklat - 2014.09.06.

„Istenünk, te a két szent testvér, Cirill és Metód által vezetted el a szláv népeket az evangélium világosságára. Add, hogy tanításodat mi is szívünkbe fogadjuk, és mindnyájan egy néppé legyünk az igaz hit megvallásában. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiaid által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké.”
Ámen.

A szláv apostolok tiszteletére szlovák nyelvű szentmise Pilisszentkereszten/ A hagyományokkal összhangban a Pilisben élők megemlékeztek a szláv apostolok, Szent Cirill és Szent Metód ünnepéről. A két apostol Európa védőszentje is egyben. Tiszteletükre 2020. február 13-án a pilisszentkereszti Szent Kereszt felmagasztalása templomban szlovák nyelvű ünnepi

szentmise volt, melyet Szalay Zoltán, a helyi pap és a párkányi Anton Štefánek mutatta be. A hittérítő atyák tiszteletére bemutatott szentmise és az azt követő agapé szervezője a helyi katolikus egyesület volt

fordította: Papanek László

Fotó: Imro Fuhl

Kedves Rudi!

Aki, a beszédnek és főleg az írásnak mestere vagy megkísérletem, belekontárkodtam tudományodba és néhány kiragadott példával a szavak, a beszéd hatásáról írtam. Tudom e téma kimeríthetetlen, több könyvet megtöltő. Jelenleg a leírtak jutottak eszembe.

Köszönöm, hogy gondolataimat figyelemre méltatod és közlöd színes, sokoldalú lapodban.

További sikereket kíván: Dietz Feri.

Mottó: "Akkor érdemes megszólalni, ha az ember biztos abban, hogy amit mondani akar, az lényeges, igaz és a jóindulat vezérli."

A szavak hatása

A szavaknak csodálatos hatása van. Szavakkal lehet simogatni, lelkesíteni, de lehet szomorúságot, kétségbeesést is okozni. "Milyen csinos a ruhád!" - mondjuk ismerősünknek, és arcát kisimítja a mosoly, szemében felcsillant a fény. A jó szavakra, az elismerő szavakra - például: "szép munkát végezett!" sokáig emlékeznek az emberek. Egyetlen szívből jövő meleg szó boldoggá, gazdaggá, igyekvőbbé tesz.

Mit mondhatunk el és mit nem?

Bizonyos esetekben tapintatosan meg kell válogatni szavainkat, hogy a célszemély kedvébe járjunk. Gondoljunk csak a Rákosi időkben az iskolai és az otthoni vélemények különbözőségeire. Erre mondhatjuk, hogy nem minden igazság mondható el, az egyik magunk, a másik mások miatt nem.

Hasonlóan vélekedett szent Hugó is: "Van idő, amikor semmit, van idő, amikor valamit, de nincs idő, amikor mindent el lehetne mondani."

A beszéd haszna, értéke

- A beszéd bizonyos fokig életszükséglet. Azonban mindig úgy kell beszélni és annyit, hogy hátra hagyjunk valamit, miáltal az emberekben felfokozódik a vágy, hogy újra hallani óhajtják szavunkat. Például mikor a beszélőről elmondják, hogy meg kellene aranyozni a száját, mert gyönyörű, érdeklődést keltő, tanulságos dolgokról beszélt. Az előadáson kívül a párbeszéd, az emberi

kommunikáció, véleménycsere és eszmecsere hihetetlen mértékben megtermékenyíti a gondolkodást. A társalgást színezi az ötlet és a humor, értéke olyan, mint az ételünkben a só és a bors.

A szavak ártalma

- Sajnos tapintatlanság, meggondolatlanság, gonoszság is rejtőzhet a szavakban. Ilyenkor szinte kegyetlenek érzéketlenek az emberek: "lefogytál, csak nem vagy beteg?" - mondja az ismerős a régen látott embernek. Akitől ezzel a kijelentéssel elraborták az utolsó csöndes reménységek is, hogy nem látszik meg rajta betegsége.

Egy idősödő színésznő összetört, lelki beteg lett mikor az üvegajtón át meghallotta egy kollégája meggondolatlan bírálatát: "valaha szép volt!"

A bírálónak eszébe se jutott, hogy egy nő alkatánál, arckifejezésének egyéni varázsa, egyike egyénisége legkellemesebb tényezőinek.

Önbizalom hiányos ismerősünk így panaszkodott: "pocsékul nézek ki!"

Ilyenkor a segítőkészség, az érzelmi intelligencia megkívánja, hogy őszinte érdeklődéssel megkérdezzük: "mi a gond?" A meghallgatás. Az együttérzés, a figyelem, a jó tanács képes jobb kedvre deríteni, hiszen sokszor csak egy barátságos és rokonszenves emberre várt, aki előtt kiöntheti a szívét.

A szép számmal előforduló szólások-mondások igazolják a meggondolatlan vagy kifejezetten sértő szavak elterjedését és káros hatását: "egy undok szó, nehezebb egy ütésnél". Egy szó is lelket zavarhat.

Nem fáj annak a bot se, akinek a szó nem fáj. Nyelved ütései csontokat törhet. Sokan hullottak el kardok által, de még többen a gonosz nyelvektől. A szavak fullánkja maróbb, mint a tűz heve.

A bölcs intelem szerint: "ha hebehurgyán, oktalan beszélsz, azt visszaszívni később már nehéz."

A természet azért zárta a fogak ketrecébe azt a piros hús darabot, hogy mi uralkodjunk rajta, ne pedig az rajtunk. Az Újtestamentumban olvashatjuk: "a nyelv is kicsiny tag, és nagy dolgokkal hánnya magát". „Csekély tűz mily nagy,

erdőt felgyújt!” Ne felejtjük el, hogy a rágalmazáshoz nem csak hegyes nyelv, hanem hegyezett fülek is kellenek, amelyek hallgatják és továbbadják a rágalmat.

Kétszínű az, az ember aki “szembe dicsér, hátul gyaláz.” Mennyivel szebb dolog mikor a száj és a szív egyetértenek. Úgy beszél, ahogy érez.

A szó ereje

A szónak ereje van, élettani reakciókat válthat ki mikor a bennünket közről érintő rossz hír hatására, elsápadunk, egy szégyenérzetet keltő hír arcunkba kergeti a vért. Ezekben, az esetekben a szavak, és a hozzáfűzött gondolat a felszíni vérkeringésünket befolyásolja, az ereket összehúzzák, vagy kitágítják.

Sértő és lekezelő bizalmaskodás tanúi lehetünk, amikor a fiatalok a korosabbakat nénike, mamikám, aranyoskám, bácsika, papuska megszólítással kedvetlenítik. Például az üzletben: “Mit adhatok aranyoskám?”.

Az elkeseredett, bosszantó kiszolgáltatottság keserűségével nyelik az idősök, mikor az úttesten áthaladva egyes száguldó autósok türelmetlen, sürgető megjegyzéseit, durvaságait hallják: “mozogjon már anyukám!”, “Csipkedje magát tata!” Holott türelemmel és egy kis udvariassággal megoldajozhatnák a mindennapi élet kerekeinek nyikorgását.

Az egyik vendéglős hirdetéssel szakácsnőt keresett. Többen is jelentkeztek. Legtöbben a pénzt kevesellték. Egyik asszony megfelelt volna, de beszélgetés közben előző főnökét, munkatársait

szapulta. A vezető így gondolkozott: aki a pletykát hozza, az viszi is, aki mások vélt vagy valódi hibáit közli, az a miénket sem fogja titokban tartani. A jelentkező tévesen azt hitte, hogy mások befeketítésével saját tökéletességét fogja kidomborítani. Vigyázzunk mondatainkra, mert önarcképünk néz vissza belőlük. Szava adja el az embert, tartja a szót.

Valóban, beszédünk mutatja meg, kik vagyunk. Már Homérosz figyelmeztet arra “amilyen szót mondasz, olyant fogsz hallani is rá.”

A felvételre jelentkezővel is csak azt közölhette a vendéglős, hogy nem tudja alkalmazni.

Tanulság

- A tanulság egyszerű. Egy buddhista bölcs szavait idézve: “Más lelkén sértő szót ne ejtsél / ellenséged is kíméld ettől / Visszhangként száll vissza ilyesmi / annak fejére, aki mondta.” továbbá tapasztalhatjuk, hogy a szép szóban melegség, megértés, őszinteség csendül. A szép szó eredeti, tartalma, mélysége van. A szép szó gyógyít, erőt, önbizalmat ad. A szép szó emberséges, szeretetet ébresztő.

Néhány önkényesen kiragadott példán mutattam be szavaink jelentőségét. A szavak, a nyelv az emberek közti szellemi közösségnek megteremtője. Az ember értéke csak emelkedik, ha a szónak a mestere.

Egész életünkben előnyt jelent az értelmes szép beszéd készsége.

Dietz Ferenc

„Ha én ezt a klubban elmesélem...”

Ferenc József szavaival „Aki sokáig él mindent megél és mindennek az ellenkezőjét is.” Ezért nem értjük néha a fiatalokat és ők sem minket. Édesapám művészettörténész volt, ezért flúgos festők tömkelege járkált hozzánk és mi is hozzájuk. A lépcsőházunkban lakó barátomnak az egyik azt mondta, hogy „Fogadjunk, hogy te vagy a Losonci Mikike”! Mire a barátom: „Tévedés! Én nem vagyok Losonci Mikike!” Később ebből a barátomból is rajztanár lett, ahogy belőlem is az agrármérnöki diplomámmal a zsebemben. Barátom

festett egy könyöklős önarcképet, azzal a címmel, hogy „Unalom”. Az első emeleti ablakuk alatt volt egy pad, ami mindig foglalt volt. A kicsiket leöntötte vízzel, de úgy hogy ne lássák honnan jött. A nagyok viszont a „táskarádióval” ültek le a padra, mert a hetvenes években mindenki a hatvanas évekről nosztalgizált. Barátom a függöny mögül lesve szintén bekapcsolta a szobai rádiót. Erre a kintiek kikapcsolták az övéiket, hogy spórolják az elemet. Erre barátom is az övét. A lentiek erre újra bekapcsoltak. Erre a barátom is.

A függöny mögül röhögtünk rajtuk, ők meg pislogtak fölfelé, mint kacsza az eperfára.

Felnőtt korunkra még léteztek a Héven, a vonatokon a dohányzó kocsik. Minden második az volt. Barátom egy gyűszűvel az ujján szállt fel. „Varrni akarsz? – kérdeztem. „Dehogyan ezzel tömöm a pipát.” A letekerhető ablakokból gyerekkoromban csúzlival lövöldöztünk a sínek melletti fácánokat, nyulakat. De vissza a festészethez. A festők többsége szerelmes a képeibe. Engem viszont kimondottan idegesítettek. Amelyiket nem vettek meg a kiállításaimon, azokat elosztogattam, hogy ne keljen többé nézegetnem őket. Később kortárs galériákba hordtam a képeimet. „Mennyi az ára?” – kérdezte a főnök. „Ötezer” – válaszoltam. „Oké!” Mi a címe? – kérdezte. „Kanyar” – válaszoltam. „Ne hülyéskedj ötezer egy kanyarért? – mondta. „Oké, akkor kettős kanyar” - válaszoltam. De olcsó volt meg is vették. Egy idős festő mindig 100 ezret kért a képéért, mondván, hogy „aki festményt vesz az eleve nem normális”. Gödöllőn éltek a Remseyék. Az apa Párizsban árulta a párizsi zsánerképeit. Felesége nem volt már csak négy nyugdíjas fia, akiket a festészetével tartott el, és mind nála laktak. Fűtésük nem volt, csak egy sparhelt a szobában. Annak a korlátjára tették fel lábaikat, hogy felváltva melengessék a talpaikat. Indián neveik voltak. Kenuztak a Dunán, és rojtos bőrruhában jártak. A négy nyugdíjas „gyerek”. Mondtam, hogy megmondom, hogy milyen bőrből van a ruhájuk: „Szarvas?” – kérdeztem „Nem.” „Őz?” Nem. „Kecske?” „Nem” „Birka?” „Ne erőlködj”, fotelbőrből.”

A galériánkban viszont volt egy festő, aki a „Júlia és a vénék” ókori mintájára megfestette a „Júlia és a marslakók” című képet. Az önarcképének viszont azt adta, hogy, „Múló idő, széteső tér.” A belvárosban Budapesten élt de fantasztikus vágázó lovas képei voltak. Alapszabály, hogy a jó képeknek nem is kell címet adni. A nélkül is látjuk, hogy mit ábrázolnak. A grafiti jellegűeknek viszont nagyon komoly címet kell adni: „A tejútrendszernek összeütközése, ősrobbanás, apokalipszis, egy galaxis keletkezése”, stb. Régen a festők hónapokig dolgoztak egy képen, de nem csak a személyek voltak rajta felismerhetők, hanem még a pillanatnyi érzelmeik is. Lásd történelmi festészet. Munkácsi cipster felvidéki szász származású volt.

Elemista korára elvesztette a szüleit, így nagybátyához került. Nevét azért magyarosították Munkácsyra, mert ott született, de szülei halála után nagybátya vette magához és nevelte fel, aki asztalos mester volt. Nem kellett árulja a képeit. Párizsi lakásán előre lerakták a pénzt, és fél év múlva elvihették a remekművet. A szobabelsőn felismerhetők voltak a személyek, házikedvencek, a szőnyegen alattuk a minta. A szomszéd szoba ajtaja „véletlenül” nyitva maradt. Aminek a falán lévő tükörben viszont „véletlenül” látszott az egész szomszéd szoba. A mai képek viszont hamar készen vannak, de a világvégéig sem derül ki, hogy mi van rajtuk. Valaha aki nem tudott élethűen festeni – az éhenhalt, mert a „nemesek” az őseik képeivel bizonyították a „származásukat.”

A szlovák ajkú Kosztka Tivadar neve magyarul „csontocska”, ebből lett a (Csontváry).

„Örülten” zseniális volt. Életnagyságban akarta megfesteni a sivatagot, de az első szél elvitte a vásznát. A kiállításához, húsz ágyút akart hozatni, nehogy ellopják a képeit. Részben igaza volt az ő képeit ma is bárki azonnal ellopna, ha lehetne. Az az értékes kép, amelyiket el akarják lopni, és az értéktelen, amelyiket még ingyen sem vinné el senki. Mint tudjuk Szentendrén, ketten festenek: boldog – boldogtalan. A Barcsay iskolában évtizedek óta lógnak a képeik. Azóta még egyet sem loptak el.

Anno kérdeztük Barcsayt, hogy: „mester, mi a legnehezebb a festészetben?” „Az eladás” – válaszolta.

Én a rendszerváltásig a Münnich utcában, laktam. Amit utána Kondorra kereszteltek, mert Münnich kommunista volt Kondor viszont alkoholista. Úgy itta a pálinkát, mint más a vizet. Szürrealista – realizmus* feletti képeket festett. (Sür réalism franciául realizmus feletti) Valaha az volt a festő, aki megélt belőle, mert a mestere volt. Piccassó volt az a csaló, aki kitalálta, hogy sosem a festő a hülye, hanem az, aki nem érti a képét. Értelmetlen képeken viszont nincs is mit megérteni. AZT NEVEZZÜK MŰVÉSZINEK, AMI ÉLETMŰ. Az ilyen festményeket fegyveresen őrzik, a „megérthenetleneket” el sem lopják. Navet blanc, ejtése nává blan. Franciául azt jelenti, hogy „fehérrepa”. A giccsfestők fehér nyírfákat festenek, havas hegytetőket. Ezért a giccses festményeket a franciák „fehérrepának” nevezik. A németek viszont

Kitsch-nek. Innen a giccs szavunk. Alapszabály, hogy mindenki remekműnek nevezi a saját festményeit, és giccsnek a másokét. Szóval fessünk bátran bármit, ha ellopják- remekmű volt, ha el sem tudtuk adni, akkor mázolimány. Amelyik műről nem látszik, hogy mit ábrázol, az nem ér

semmit. A mestermű lassan készül, de egyetlen pillantásra látszik, hogy mit ábrázol és, hogy megismételhetetlen. Ajtósi neve németül Dürer, félig magyar volt.

Tisztelettel; Losonci Miklós

A SlovakUm vezetősége Pozsonyban

A Szlovák Pedagógiai Könyvtár (SPK) felajánlotta olvasótermét, hogy február 11-én Pozsonyban a SlovakUm tevékenységeinek bemutatására kerüljön sor. Számos pozsonyi szlovák és Pozsonyban

kívüli szlovák kifejezte érdeklődését a SlovakUm, a Magyar Nemzeti Szlovák Önkormányzat és a Zhoda Polgári Egyesület által szervezett esemény iránt.

Miután az SPK igazgatója, Vladimír Grigar és az OZ megfeleléség képviselője, Erika Fajnorova üdvözölték őket, a CSSM tevékenységeit, intézményeit és céljait Alžbeta Hollerová Račková ismertette. A küldeményeket Ján Varšo, a Külföldön élő Szlovákok Irodájának elnöke is üdvözölte. A SlovakUm ügyvezető igazgatója, Imrich Fuhl beszélt a társaság működéséről, heti főszerkesztőnk, Eva Fábiánová pedig. Ez utóbbi megemlítette a vállalat kiadói tevékenységeit, különös tekintettel a 2020-as naptárunkra és a szlovák konyhára.

„Hej Rákóczi, Bercsényi, Bezerédy... kurucoknak legdicsőbb vezéri.”

Két évvel ezelőtt egy Tolna és Baranya megyék közötti faluban dolgoztam, mint mezőgazdasági gépeket oktató. A falut Lengyelnek hívják. Onnan kapta nevét, hogy egyetlen lengyel sem lakik benne. Színtiszta sváb falu volt, a többi „Völgységi” faluval együtt, de a gazdagokat ott is kitelepítették a második világháború után. A szegények ott is maradhattak. Az üres házakba felvidéki magyarokat, és bukovinai székelyeket telepítettek. A volt ellenségek összeházasodtak. Elvéve még szlovák származású is van köztük. Kastélyát az Apponyiak építették. 365 ablakkal, 52 ajtóval. A parkban három mamut fenyőfával, tulipánfákkal és liliomfákkal, mangóliákkal, tiszafákkal. Kétszáz évesek és óriási méretűek. Alattuk vadmalna és erdei számóca.

A kastély körül rengeteg virág. Ma ez a mezőgazdasági szakiskola épülete. Az apponyiak Franciaországból települtek a Völgységbe (Tolna), de német származásúak voltak. A háború után Dél Afrikába menekültek. Közelében van Bonyhád. Tizenkét kéménnyel és négy lépcsőházzal.

Szemere Bertalan szülőhelye, aki az 1849 – es szabadságharc egyik tábornoka volt. Emigrációba kényszerült, de később haza térhetett. A régi bonyhádiakkal egyetemben ő is sváb származású volt.

A legérdekesebbek viszont az utcanevek: Rákóczi strasse, Bercsényi strasse, Bezerédy strasse, jelezve a helyiek kettős identitás tudatát, hazafiságát.

Tisztelettel, Losonci Miklós

Falusi disznóvágás Pilisszentkereszten

Fotó: Fuhl Imre

Pilisszentkereszten február, 20 - án szombaton délelőtt, idén is megrendezésre került, a most már tradicionálissá vált falusi disznóvágás. Már kora reggel nagy volt a munka. Jó volt látni ezt a kis közösséget, ahogy összedolgoznak, segítik egymást. A nótaszó mellett készültek a finom falatok.

Jó volt a hangulat, jókat beszélgettünk, nagyon jól éreztem magam. Köszönöm Peller Márton polgármester úrnak a meghívást. Kedves Pilisszentszentkeresztiak, köszönöm, hogy köztetek lehettem!

F R

Gondolatok a bölcsek könyvéből

De sok gyermek volna, ha a
Tekintet termékenyíteni tudna,
S de sok halott lenne, ha
a tekintet ölni tudna.

Tele lenne, az utca halottakkal és terhes nőkkel.
PAUL VALÉRY

Az állat, ha valamire szüksége
van, tudja mennyire van szüksége; az ember, ha
valamire szüksége van, a mértéket nem ismeri.
DÉMOKRITOSZ

Szeretem a munkát.
Elnézném reggeltől estig!
JEROME K. JEROME

A tények attól nem szűnnek
meg létezni,
hogyan nem veszünk tudomást róluk.
ALDOUS HUXLEY

A legnagyobb hatalom;
önmagunknak parancsolni.
SENECA

„Az intelligens fogkefe...”

...már megvalósult. Ne firtassuk hogy mennyi az IQ tesztje. Nekünk(„bunkó”) fogyasztóknak ezt nem is kell tudni. Elég, ha örülünk az emberiség „legnagyobb találmányának”. Mi jöhet még a vezetés „alantas örömetől” is megfosztja a hajdani „úrvezetőt. Majd ő eldönti, hogy merre menjen, hogy adjon e elsőbbséget vagy ne adjon. Elfogadjon, vagy ne fogadjon el. Vészhelyzetben kerüljön, jobbról - vagy balról, megálljon, vagy gyorsítson. Nehogy már a hülye emberek akarjanak döntéseket hozni.

Átvenni a hatalmat a gépek felett. Legbiztosabban azon országok muzulmán lakói számíthatnak

európai menekült státuszra, ahol polgárháború van és keresztényüldözés. Így ugyanis Európában is garantáltan, gázolni, robbantani, löni és késelni fognak. Európában is folytathatják a keresztényüldözést, a szunita-sííta, török-kurd, afgán –pakisztáni, stb. polgárháborút. Nem klíma katasztrófa van, hanem demográfiai katasztrófa Ázsia és Afrika száz éve népességrobbanásban él, amit mi abortusszal, fogamzásgátló tablettával és világútlevéllel akarunk kivédeni. MI JÖHET MÉG!?

Tisztelettel; Losonci Miklós

Simon és Júda Mlynkyben elváltak a varázslókkal

Simon és Jude szállítása ősi hagyomány Mlynky-ben. A bábok az utolsó karneváli vasárnap a faluban lovagoltak egy kocsi vagy szán mellett. Két alakot rögzítettek az egyik kerékre - női és férfi - úgy, hogy egymás felé nézzenek, és népviseletbe tegyék őket. A

kereket vonórúddal rögzítették az autóhoz vagy a szánhoz. A kerék széle megérintette a talajt, így amikor a lovak megmozdultak, Simon és Júda elkezdett forogni, táncolni. A zenészek nyertek az autón. Simont és Júdát a közeli falvakban, Santova, Verešvár, kunyhó, Senváclav is szállították.

(Dr. Marlok Szabová Júlia)

A hűséges Mlynčany utolsó lenyűgöző vasárnap ismét hagyományos meglepetés volt ebben az évben, amikor a mise után elmentek a templomból. A templom előtt a kocsi tele volt zenészekkel, és Simon és Júda a kocsi mögött álló vidám szlovák zenére táncoltak, szimbolizálva az

utolsó táncpárt, aki búcsút mondott a varázslóknak. Simon és Júda szállítása - számos lelkes aktivistának köszönhetően - Mlynky-ben megőrizte a mai napig. A harmonikus játékos és a szlovák önkormányzat tagja, Mlynky Štefan Szabó már régóta motorja ennek az ősi szlovák elbűvölő hagyománynak a fenntartására.

Marta Demjénová

Óvatlan pillanat Élet szülte történet

József és László, két igen jó barátságban élő sógorok volt. Ápolták is szinte naponta a barátságukat. József egyik téli estén a szokásos esti beszélgetésre átment sógorához. A petróleumlámpa által gyéren megvilágított szabadkéményű pitvar közepén lévő asztal melletti hokedlikon ülve beszélgettek, nosztalgiáztak.

Akkoriban még a szabad – nyitott kéményben füstölték-tartósították a húsokat, kolbászokat. Mikor végeztek a füstöléssel, akkor a kemence füstelvezető nyílása alá tették a megfüstölt hústermékeket, és ott tárolták.

A humort kedvelő József, egy óvatlan pillanatban, felnyúlt a szabad kémény belsejébe, majd fürge mozdulattal lekasztott onnét egy pár kolbászt, és gyorsan a kabátja belsejébe rejtette.

Alig végzett a csínytevéssel, sógora is visszatért a pitvarba, majd visszaült az asztalhoz.

Nem sokára, felesége Katalin is betért, és bekapcsolódott a beszélgetésbe.

Sógora, József mosolyogva hallgatta, majd ő vette át a beszélgetés fonalát. Komoly arccal, panaszkodással kezdte.

- Képzeld el sógorasszony, a nővéred olyan fukar,

hogy a kolbászt is sajnálja tőlem.

- No, ezt nem hiszem el! – mondta hitetlenkedve Katalin, a sógorasszony.

- Így van ez bizony, ezt a kolbászt is úgy kellett elcsennem. – mondta és kihúzta kabátja belsejéből az óvatlan pillanatban, a szabadkéményből lekasztott kolbászt.

- Kérlek, süsd meg nekünk! – nyújtotta át a zsákmányt. Katalin a meghökkenéstől fejét tekergetve átvette majd készülődött a sütéshez.

- Üssél rá néhány tojást is! – szólt rá a férje.

A tojásos kolbász megsült, neki láttak a fejedelmi lakomához.

- Egyetek bátran, mintha a tietek, lenne! - biztatta sógorát és sógornőjét mosolyogva József.

László nekiállt az evésnek, felesége Katalin tartózkodott. Második falatnál, László megszólalt: - Ez bizony valóban a mienk, láss csak hozzá te is asszony! Te meg sógor ezért a huncutságért hozzád bort a Petyusz kocsmájából!

Nos, ilyen volt elődeink humora, fejezte be elbeszélését atyai jó barátom és jó szomszédom, Kocskovszki János.

F R

Hagyományok, népszokások

Március, nevét a háború római istenéről, latinul Martius, azaz a Marsról kapta. Rómában ez volt az év kezdő hónapja. Az ókorban azt tartották, hogyha a háborút március havában indítják, akkor szerencsés kimenetelű lesz. A népi kalendárium március havát Böjtmás havának, Kos havának, tavaszelő hónap nevezi.

Március 12. – Gergely nap: Ez a nap az iskoláskorú gyermekek színjátékszerű játékának, napja, aminek adománygyűjtő célja volt. Gergely napján vetélkedőket, diákpüspök-választást és felvonulásokat rendeztek. Időjárás – és termésjóslás nap is ez. Ugyanis, ha ezen a napon esik a hó: „Megrázza szakállát Gergely.”

Március 18. – Sándor nap: Az első meleget hozó szent napja.

Március 19. – József nap: A második meleget hozó szent, Szent József a famunkások védőszentjének, Jézus nevelőapjának, napja. Március ezen, napjához időjárás - termésjóslás és haláljóslás is fűződik.

A József és Benedek napokkal összekötve időjósló nap: „Sándor, József, Benedek, zsákban hozza meleget”. Vagy ha pl. szivárványt, látunk, akkor jó búza – és jó bortermés ígérkezik. De ha rossz idő van, akkor sok lesz a halott. Sok helyütt ezen a napon engedik ki először a méheket a legelőkre a marhákat, és ezen a napon ültetik a fokhagymát és a krumplit.

De ez idő tájt várták vissza a gólyákat is, amelyek tollazatának tisztaságából jósoltak. Ha tiszta fehér volt a tolluk színe, akkor szűk esztendő várt rájuk, viszont, ha koszos volt, akkor bő termésre számíthattak.

Március 21. – Benedek napja: A harmadik meleget hozó szent, a nursiai Benedek napja. Neve a latin Benediktus szóból származik, aminek jelentése áldott. Ez a tavasz első napja és a napéjegyenlőség napja is egyben. Régen ezen a napon zsírt és fokhagymát szenteltek, amelynek később gyógyító erőt tulajdonítottak. A szentelt fokhagyma főzetével kengették a tifuszos betegek fejét és hasát. Időjárásjósló nap is, mert ha ezen a napon dörög az ég, akkor száraz lesz a nyár. Ha Sándor, József és Benedek napokon süt a nap, akkor hosszú, meleg nyár várható, ha nem süt, akkor hosszú lucskos ősz lesz.

Március 25. – Gyümölcsoltó Boldogasszony nap: Jézus Szentlélektől fogantatásának, napja.

Régi magyar neve: Gyümölcsoltó Boldogasszony napja, ilyenkor oltják be a fákat. A hiedelem szerint ezt az oltott fát nem szabad letörni, mert abból vér folyik, de levágni sem lehet, mert aki ezt megteszi, megvakul. Fecskehajó napnak is nevezik, mert a jó idő ekkorra hazahajtja a vándormadarakat. Egyéb időjóslás is tartozik miert március, 24-höz: Pl. ha ezen a napon megszólalnak a békák, akkor még 40 napig hideg lesz.

FIGYELEM !

Hazánkban is elkerülhetetlennek látszik a korona vírus megjelenése. Tekintettel falunk sajátos helyzetére. A csatornázatlanságra, az árnyékszékekre, a „hagyományos” szennyvízkezelési módszerekre, azonnali intézkedések megtételére van szükség. Kínai tapasztalatok alapján, a járvány székléttel is terjed. A felmelegedéssel pedig egyre több légy lesz. Erre a veszélyre szeretném felhívni a figyelmet. S mindenkit S.O.S. cselekvésre kérek, különösen a faluvezetést!

- Akinek rosszul épített aknájába belefolyik az esővíz, ne engedhesse azt az árokba!

- Sokaknál túlfolyók vannak, ezeket is meg kell szüntetni!

- Ne lehessen az emésztőket nyitott fedéllel szellőztetni!

Mindezekre, a problémákra megoldást kell találni! Ezek egyike lehetne, a kommunális szippantás.

- Az árnyékszéket sem lehet légymentesíteni, ezért vissza kell térni az angol WC –kre! Tünetmentesen is lehet valaki vírushordozó.

- Átmenetileg meg kellene szüntetni a sertéstartást, mert az a légykeltető.

- Fokozott higiénára van szükség! Amennyiben valaki idős kora, anyagi helyzete,

vagy egyéb akadályok miatt nem tudja ezt megoldani, fordulhasson az önkormányzathoz, és ott érdemi segítséget kapjon!

Ellenkező esetben, az évtizedek óta halogatott csatornázás elmaradása, a mi falunkat különösen nehéz helyzetbe hozhatja. Legalább most ne késlekedjünk!

Figyeljünk a szomszédainkra is! Lehet, hogy valakiben nincs már kellő belátás, vagy más okból segítségre szorul.

Úgy vélem a korona vírus, egymás iránti felelősségérzetünk, emberségünk próbája is lesz. Reményt nyújt, hogy az immunrendszer központja a szívcsakránál van, ami szeretettel aktiválható.

Tisztelettel: Meszelényi Éva

Pilisszentlászló, 2020. március 1.

Szent József

Március 19-e Szent Józsefnek, az egyetemes egyház védőszentjének főünnepé. A keresztény házasságok és családok, munkások, kézművesek, ácsok, favágók, asztalosok, üldözöttek és a jó halál védőszentjére emlékezünk. Szent József valószínűleg Kr. e. 30 előtt született. Erekllyei nem maradtak meg, sírja feltételezhetően a názareti Angyali üdvözet-bazilika alatti barlangban volt, vagy a jeruzsálemi Jozafát-völgyben. Józsefről hosszabban csak a két gyermekségtörténet szól Máté és Lukács evangéliumában. Eszerint József Názáretben lakott, de „Dávid házából és nemzetségéből származott” (Lk 2,4). Ez a kifejezés valószínűleg azt jelenti, hogy a Dávidi család jelentősebb ágához tartozott. Jegyességre lépett a fiatal, Dávidi származású Máriával. Még mielőtt házasságot kötöttek volna, Máriát áldott állapotban találta. Megrendült, de egy álomban felszólítást kapott, hogy vegye feleségül Máriát, és vállalja a születendő gyermeket. Néhányan ezt a szentírási részt második angyali üdvözetnek tartják. Azzal a különbséggel, hogy míg Mária esetében nappal történt a jelenés, József esetében az isteni tervekről szóló megnyilatkozás éjjel zajlott, álmában. Élete másik két legfontosabb döntését József szintén éjszaka hozta meg. Úgy tűnik azonban, hogy nem pusztán a napszakról van szó. Az éjszaka jelentése abban az időben egyet

jelentett a gonosz erők tevékenységével és a kísértések rendkívüli aktivitásával. Az éjszaka tehát József kétségekkel teli lelkiállapotára is utal. Lemondani saját álmairól és a legtisztább asszonnyal együtt élni teljes önmegtartóztatásban nem lehetett könnyű döntés Józsefnek. Amikor azonban elfogadta Isten akaratát, végig kitartott küldetése mellett, otthont adott Jézusnak, és gondoskodott Máriáról. Mindkét gyermekségtörténet úgy mutatja be Józsefet, mint aki az apa helyén áll Jézus életében. Lukács többször nevezi őt Jézus atyjának. Atyai szerepe abban nyilvánult meg, hogy a Jézus nevet ő adta a gyermeknek. József kapcsolata Jézussal egyedülálló volt. József nem édesapja Jézusnak, hiszen Jézus emberségét Isten csodával szólította létbe. Isten az, aki József fiává tette Jézust, amikor Mária méhében fogant, abban a Máriában, akire egyedül Józsefnek volt joga az eljegyzés címén. Az angyal álomban világosította föl arról, hogy Jézus apja lesz, és neki kell majd nevet adnia Mária fiának. József helyzetét Jézussal szemben Isten határozta meg. József és Jézus kapcsolata egyedül Istentől származott. A nyugati Egyház legtöbb naptárának tanúsága szerint a 10. század óta március 19-én ünnepelték Szent Józsefet. Róma ezen a napon vette át, és először 1479-ben, majd 1621ben vették föl az általános naptárba.

Impresszum:

A szerkesztőség címe: 2009 Pilisszentlászló, Petőfi S. u. 55.

Felelős szerkesztő - kiadó: Franyó Rudolf

E-mail: franyorudolf@citromail.hu | Tel.: 06 20 947-9243, 06 26 338-093

Nyomtatás: technovaszentendre@gmail.com • 06 26 309 766

Megjelenik havonta • Iktatószám: CE/15092-2/2015